

הפטרת בשלח- שבת שירה

הפטרת השבת לקוחה מספר שופטים כאשר האשכנזים קוראים את סיפור המלחמה של דבורה וברק נגד סיסרא, שר צבאו של יבין מלך כנען היושב בחצור ובני עדות המזרח מצטרפים לפרק שירת דבורה.

שפע של יישובים נקראו בשמות שמקורם בפרקים אלו. אם בכל שבוע אנחנו נזקקים למדרשי שמות הרי שבהפטרה זו שמות היישובים נובעים מפשט הפסוקים. אנחנו נכיר חלק מהם ונשזור אותם לשירת ישובי ארץ ישראל וזאת בסמוך לט"ו בשבט המוכר לנו כראש השנה לאילנות וכחג הנטיעות, חג שהתחדש ביוזמתו של הרב יעבץ מחנך מזכרון יעקב שבשנת תר"ן (1890) יצא עם תלמידיו לנטיעת עצים חגיגית ונימוקו היה: "למען חבב את הנטעים, נטעי הארץ אשר נטע ה' לאבותינו לשבוע מטובם ולהתענג מיופיים, יש לבית-הספר לעשות יום טוב את היום אשר נועד מימי קדם בישראל לראש השנה לאילנות, לערוך בו במערכת, ברוב חן והדר, את העצים, הנטעים, השושנים הריחניים". זכה הרב יעבץ המחנך וההיסטוריון שעל שמו כפר יעבץ שבשרון. לימים יאמצו מנהג יפה זה מורי ישראל והקרן הקיימת לישראל.

גיבורי השירה הם דבורה, ברק ויעל. בשירה אנחנו קוראים שהעיר חצור היתה בירתו של יבין מלך כנען והתכנסות הכנענים היתה בַּתְעֶנָךְ עַל-מִי מִגִּדּוֹ.

הביטוי **מי מגידו** זה המעיין שעליו נשען מפעל המים העצום שנבנה לאחר תקופת השופטים. קיבוץ **מגידו** קרוי על שם מגידו הקדומה שנמצאת בקרבת מקום. אני ממליץ לבקר בתל מגידו ולהתרשם מהחפירות וממערכת מים גדולה המלמדת על חשיבותה ועוצמתה של עיר חשובה זו.

מבט אל עבר תל מגיד

מערכות המים בתל מגידו

כהמשך לביקור בעתיקות העיר מגידו אמשיד להמליץ על ביקור בתל חצור הסמוך לחצור הגלילית ולקיבוץ איילת השחר בה מצויים רבים מהממצאים החשובים שנמצאו בתל. גם בתל חצור מתקן מים גדול מימדים ומרשים.

תל חצור ומערכות המים שבאתר

הערים מגידו וחצור ידועות בחשיבותן ובמיקומן על דרך הים הקדומה והן נזכרות יחד עם העיר גזר בספר מלכים (א' פרק ט')

חבל ארץ גדול ופורה משתרע דרומית לעיר עפולה. השם שניתן לחבל ארץ זה הוא **תענך** על שמה של עיר קדומה ששכנה במקום. אחת הדרכים לזיהוי ישוב עתיק זה שימור השם ואכן בפינה הדרומית מערבית של עמק יזרעאל נמצא את הכפר הערבי תיעניכ המשמר את שמה של תענך המקראית.

לאחר הקמת מדינת ישראל הגיעו לארץ עולים רבים מכל הגלויות.

מצפון אפריקה הגיעו אלפי עולים. רבים מהם הופנו להתיישבות בחבל תענד.
לכל שלושה מושבים נבנה מרכז. שניים מהם מהפטרנו: מרכז יעל על שמה של
יעל והשני חבר מהכינוי 'אשת חבר הקיני'.

הישובים שהוקמו זכו לשמות הלקוחים משירת דבורה:

עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר

קום ברק ושיבה שביד בן אבינעם.

אז ירד שריד לאדירים עם יהנה ירד לי בגבורים.

המושב **דבורה** קבל את שמו כמובן מדבורה
הנביאה וכך גם **הר דבורה שבהרי נצרת**.
דבורה מכונה "**אשת לפידות**". בני מושבים
שהקימו את ביתם במערב הגליל העליון קראו
לישובם **לפידות** על שם בעלה של הנביאה.

ברק בן אבינועם הפועל לפי הוראותיה של דבורה ומוביל לניצחון תרם את שמו
למושב **ברק** והמושב **אדירים** קיבל את שמו מהפסוק שציטטנו.

עוד נקודה מעניינת ביישובים דבורה ברק ואדירים היא בעובדה שעלייתם לקרקע היתה הישר מהאניה שעגנה בחיפה והתאריך הוא ט' בשבט שחל השבוע, לפני שישים ושבע שנים.

אני חושב על התמונה בה מגיעים יהודים לביתם החדש במדינת ישראל ובשבת הראשונה שלהם בארץ הם מתחברים לנופים ולשמות שעולים מההפטרה.

המושב פרזון שתושביו הראשונים הגיעו מכורדיסטן קבל את שמו מהפסוק:

חָדְלוּ פְּרָזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל חָדְלוּ

ונסיים את סיורנו בעקבות שירת דבורה בפסוק:

נַחַל קִישׁוֹן גִּרְפָּם נַחַל קְדוּמִים נַחַל קִישׁוֹן תִּדְרֹכִי נַפְשִׁי עֹז

בית במדרך עז

נחל קישון ידוע לנו במספר הקשרים. לאורך הדורות ידוע על עוצמת הזרימה של הנחל שאכן יכול לסחוף כל מה שנקרה בדרכו ולצערנו גם גבה חיי אדם.

בעמק יזרעאל המושב **מדרך עוז** שההשראה לשמו באה מהפסוק שקראנו.

כפי שראינו ישובים רבים מהפטרנו שמשו מקור השראה לשמות יישובים.

שבוע טוב וט"ו בשבט שמח ומצמיח